

FJÓRÐA BORGARLIGA SAMGONGAN FARIN AV BAKKASTOKKI

FLATSKATTIN EIGUR FORMAÐURIN Í **FÓLKAFLOKKINUM**, OG HJÁ **LØGMANNI**
EYDNAÐIST TAÐ AT FÁA GOMLU **FULLVELDISFLOKKARNAR** AT GANGA VIÐ TIL
AT FARA TIL **DANMARKAR** AT SAMRÁÐAST UM **HÆGRI BLOKKSTUÐUL**

VAL OG TØL

Jóannes Hansen
joannes@sosialurin.fo

Tað eru fyrst og fremst Kaj Leo Holm Johannesen og Jørgen Niclasen, ið eru arkitektur aftan fyri samgonguskjalið, sum varð undirskrivað gjáranáttina. Felags fyri teir báðar er, at teir lyftu sínar flokkar fram til sigur á lögtingsvalinum, og at teir eru oddvitar í stóru borgarligu flokkunum, sum mest sum vunnu helmingin av tingsessunum.

Talan er um fjórðu borgarligu samgonguna. Tvær vóru í fimmti árunum, og ein var fyrrapartin av áttati árunum.

Myndugleikin hjá løgmanni er størri hesa ferð, enn hann var, tá ið Kaj Leo Holm Johannesen 26. september 2008 setti seg í lögmannsessin. Nú er hann toppskorari hjá Sambandsflokkinum, nú er hann fyrst valdur av øllum 33 tingmonnum, og nú hevur hann royndir av at vera lögmaður.

Kaj Leo hevur aftur og aftur undirskrivað týðningin av, at øll, sum skulu arbeiða saman í samgongu, kenna seg eiga ognarskap í samgonguskjalinum. Hóast tað ivaleyst hevur kenst darvandi at so nógv hava verið uppi í á gamla apoteki, so eigur tað at hava sín týðning. Higartil hevur einki verið at hoyrt um misnøgd í samgonguflokkunum, og tað er merkisvert, nú tað eru so nógv konfliktlinjur í politikkinum, og nú flokkarnir standa veikari, enn teir áður hava gjørt.

Jørgen Niclasen hevur verið illa sperdur, men tað kann fara at vísa seg, at samgonguskjalið er lovfølin til nýggja politiska styrki. Uttanríkisráðið var barnið hjá Fólkaflokkinum, og Jørgen Niclasen var fyrsti og higartil einasti uttanríkisráðharrin, sum Føroyar hava átt. Tað er synd at siga, at talan var um

glæsuligt tíðarskeið hjá Jørgeni at vera uttanríkisráðharri, og í valstriðnum og samgongusamráðingunum hevur einki verið at hoyrt um, at Fólkaflokkurin var áhugaður í tí, sum áður var ein av eygnasteinunum.

Hesa ferð gjørdi Fólkaflokkurin flatskattin til sítt høvuðsevni í valstriðnum. Valúrslitið sigur, at tað riggaði væl. Jørgen Niclasen var fremsti talsmaðurin fyri broytingini í skattinum, og tað hevur eydnast honum at fáa flatskattin at vera eitt av høvuðsmálunum í nýggja samgonguskjalinum.

Persónliga valúrslitið hjá fólkaflaksformanninum var ikki tað sama, sum tað var hjá fleiri av hinum floksformonnum. Men gongdin í samgongusamráðingunum hevur styrkt um støðuna hjá A formanninum, sum tað nú verður torførari at sleppa uttan um, tá ið Fólkaflokkurin seinni í mánaðinum skal velja formann, hóast Fólkaflokkurin nú hevur undirskrivað samgonguskjal, sum boðar frá, at landsstýrið skal venda sær til ríkismyndugleikarnar við umbøn um at dýrtíðarviðgera blokkstuðulin. Hetta smakkar ikki væl hjá sumnum fólkaflaksmonnum, sum júst nú hugsa bæði um Framsókn og Tjóðveldi.

Gongdin í hesum málinum er gott dømi um, hvussu tað broytist í politikki:

Tað var táverandi formaðurin í Fólkaflokkinum, Anfinn Kallsberg, lögmaður, sum í 2001 saman við Høgna Hoydal var høvuðsmaður, tá ið lögtingið samtykti at lækka blokkstuðulin við meiri enn trý hundrad milliónum, og at blokkurin skuldi fastfrystast. Karsten Hansen var figgjarmálaráðharri, og Kári P. Højgaard, sum í gjárkvöldið varð afturvaldur til formann í Sjálvstýrisflokkinum, taldist millum teirra, ið atkvøddu fyri. Hann sat tá á tingi sum varamaður fyri Sámál Petur í Grund, sum var landsstýrismaður.

Nú fara gomlu fullveldisflokkarnir – Fólkaflokkurin, Sjálvstýrisflokkurin og Miðflokkurin – saman við Sambandsflokkinum og Kaj Leo Holm Johannesen løgmanni til Danmarkar at samráðast um at dagføra blokkstuðulin!

Ósemjurnar

At finna semjur í politikki er ikki vorðið lættari, enn tað hevur verið. Konfliktlinjurnar eru nógv, tær gerast alt fleiri, og harvið verður tað torførari at finna semjur bæði millum flokkar og eisini í flokkum.

Eitt er spurningurin um býtið av samfelagsvirðunum ella tað, sum vanliga verður rópt vinstra og høgra politikkur og harvið spurningarnir um vælferð og skatt og vinnu.

Eitt annað er fullveldið, sambandið og/ella samstarvið við Danmark, og eitt triðja er virðisspurningurin. Tað vil siga spennnið millum traditionellu og meiri nýmótans fatanina av etisku og moralsku málunum, eitt nú fósturtøku og støðuna hjá samkyndum, sum eru mál, ið støðugt spøkja.

Fjórða økið, sum ofta er orsök til politiskar spenningar, er miðstaðurin mótvegis útjaðaranum, tá ið tað snýr seg um plaseringar av almennum stovnum, rakstrarútreiðslur og iløgur. So eru tað fatanin av, hvussu burðardyggja menningin skal røkkast, og sum serfrøðin og tey í vinnuni oftast eru ósamd um, og so er tað kynspolitikkurin, sum tað stútt og støðugt verður mint á.

Nú er samgonguskjal undirskrivað millum fyra flokkar, sum ber parlamentariska trygd fyri, at Kaj Leo Holm Johannesen heldur fram sum lögmaður, og at tingið tekur til eftirtektar, at lögmaður hevur mannað landsstýrið av nýggjum.

Samgonguskjalið sigur meiri og minni ítøkiligt, hvørjar ætlanirnar

eru. Hvussu tað fer at eydnast at røkka málunum, snýr seg nógv um álit og kemi millum tey, sum eru í samgonguni.

Fyrsta takið verður at fáa figgjarlógina fyri 2012 at hanga so frætt saman, sum tað ber til, tá ið havt verður í huga, at undirskotið skal hvørva í seinasta lagi í 2016. Longu í tí arbeiðnum fæst at síggja, hvørjar aðrar samgongur verða. Undanfarnu árin hava vit sæð figgjarnevndarsamgongu, makrelsamgongu og t. d. samgongu í etiskum spurningum.

Tað er luturin hjá andstöðuflokkunum at syrgja fyri mótspæli til tey, sum sita við valdinum. Ein partur av hesum spælinum plagar at vera at skipa alternativar samgongur. Høgna Hoydal og Poul Michelsen kenna leiklutin, men tað verður fyrsta ferðin, at Aksel V. Johannesen skal royna seg sum andstöðupolitikara.

Ein av prinsipiellu spurningunum hjá teimum er, hvussu tað stendur til við langtíðarsemjunum. Eitt nú í Danmark verður tað gingið høgt uppi, at flokkarnir halda politiskar avtalur, hóast talan er um skifti í samgongusamanseting. Avtalubrot verður mettt at vera sera álvarsligt.

Seinni hálvleikur

Einki er liðugt fyrr enn alt er liðugt, og tað er undir landi, at tað er vandamiklast at sigla, tí har eru flúrarnir, bogarnir, iðurnar og strongirnir, plagdi Anfinn Kallsberg at sigla.

Eftir døgurða í gjár settu samgonguflokkarnir seg at býta málseekini og harvið at finna útav, hvussu landsstýrið skal mannast. Saman við hesum hongur býtið av nevndarsessum og formanssessum í tinginum og eitt nú umboðanin í norðurlandaráðnum.

Hetta plagar altíð at vera torført arbeiði, og tað verður tað eisini hesa ferð.